

УДК 330.161

DOI: 10.60022/2(5)-27S

Русіна Юлія Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів та бізнес-консалтингу

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Rusina Yuliia

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Associate Professor of the Department of Finance and Business Consulting

Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine

ORCID: 0000-0001-9540-0899

Левченко Валентина Петрівна

доктор економічних наук, професор

професор кафедри фінансів та бізнес-консалтингу

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Levchenko Valentina

Doctor of Science in Economics, Professor

Professor of the Department of Finance and Business Consulting

Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine

ORCID: 0000-0001-8444-5960

Золковер Андрій Олександрович

доктор економічних наук, професор

професор кафедри фінансів та бізнес-консалтингу

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Zolkover Andrii

Doctor of Science in Economics, Professor

Professor of the Department of Finance and Business Consulting

Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine

ORCID: 0000-0002-8176-1850

Нефедова Тетяна Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів та бізнес-консалтингу

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Nefedova Tetiana

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Associate Professor of the Department of Finance and Business Consulting

Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine

ORCID: 0000-0001-7109-0427

ІНВЕСТИЦІЇ В СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ: ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЗАХИЩЕНОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Анотація. Предметом дослідження є теоретико-практичні аспекти інвестування у систему соціального страхування, його роль у забезпеченні соціального захисту населення та підтримці макроекономічної стабільності.

Метою дослідження є аналіз потенціалу інвестицій у сферу соціального страхування як одного з інструментів підвищення ефективності соціальної політики, зниження соціальної нерівності та стимулювання економічного розвитку.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовано системний підхід для аналізу структури та функціонування системи соціального страхування. Використано загальнонаукові методи — аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, а також порівняльно-правовий та історичний аналіз. Для оцінки ефективності інвестування соціальних фондів використовувалися економіко-статистичні методи. Крім того, за допомогою кейс-методу було вивчено міжнародний досвід на прикладі моделей Бісмарка, Беверіджа та Скандинавської.

Результат роботи. Інвестиції в систему соціального страхування відіграють ключову роль

у зміцненні фінансової стійкості соціальних фондів, що забезпечує їхню здатність своєчасно та стабільно виплачувати соціальні виплати населенню. Це, своєю чергою, підвищує рівень соціального добробуту, сприяє зменшенню соціальної нерівності та стимулює споживчий попит, що позитивно впливає на економічну динаміку. Крім того, інвестиційні ресурси можуть спрямовуватися на розвиток соціальної інфраструктури, зокрема на будівництво та модернізацію лікарень, центрів зайнятості, реабілітаційних установ. Таким чином, інвестиції у соціальне страхування створюють довгостроковий ресурс для сталого розвитку держави, особливо в умовах демографічних змін та економічної нестабільності.

Галузь застосування результатів. Соціальна політика, економіка, фінанси, страхова справа, державне управління, публічні фінанси, соціальне забезпечення, інвестування.

Висновки. Інвестиційна діяльність у системі соціального страхування може перетворити її на інструмент сталого розвитку. Для України, з огляду на сучасні виклики, це потребує реформування правового поля інвестування, розширення доступу до інструментів, запровадження професійного управління фондами та підвищення прозорості і довіри до соціальних інститутів. Міжнародний досвід показує, що ефективне інвестування можливе лише за поєднання фінансової доцільності з соціальним мандатом. Таким чином, комплексний підхід є ключем до успішної трансформації системи.

Ключові слова: страхування, інвестиції, соціальний захист, фінансові фонди, економічна стабільність, пенсійне забезпечення, державне регулювання, соціальна нерівність, державне партнерство.

INVESTMENTS IN SOCIAL INSURANCE: A FACTOR IN INCREASING SOCIAL PROTECTION AND ECONOMIC STABILITY

Abstract. *Subject of the Study.* The theoretical and practical aspects of investing in the social insurance system, its role in ensuring social protection of the population and supporting macroeconomic stability.

Purpose of the Study. To analyze the investment potential in the social insurance sector as one of the instruments for enhancing the effectiveness of social policy, reducing social inequality, and stimulating economic development.

Research Methods. A systemic approach was applied to analyze the structure and functioning of the social insurance system. General scientific methods such as analysis, synthesis, induction, and deduction were used, alongside comparative legal and historical analysis. Economic and statistical methods were employed to assess the efficiency of social fund investments. Additionally, the case study method was utilized to examine international experience based on the Bismarck, Beveridge, and Scandinavian models.

Research Findings. Investments in the social insurance system play a key role in strengthening the financial stability of social funds, ensuring their capacity to provide timely and stable social payments to the population. This, in turn, improves social welfare, contributes to the reduction of social inequality, and stimulates consumer demand, which positively influences economic dynamics. Furthermore, investment resources can be directed towards the development of social infrastructure, including the construction and modernization of hospitals, employment centers, and rehabilitation facilities. Thus, investments in social insurance create a long-term resource for sustainable state development, especially amid demographic changes and economic instability.

Field of Application. Social policy, economics, finance, insurance, public administration, public finance, social security, investment.

Conclusions. Investment activity within the social insurance system can transform it into an instrument of sustainable development. For Ukraine, considering current challenges, this requires reforming the legal framework for investment, expanding access to investment instruments, implementing professional fund management, and increasing transparency and trust in social institutions. International experience demonstrates that effective investing is possible only when financial viability is combined with a social mandate. Therefore, a comprehensive approach is key to the successful transformation of the system.

Keywords: insurance, investments, social protection, financial funds, economic stability, pension provision, state regulation, social inequality, public partnership.

Постановка проблеми. У ХХІ столітті соціальна стабільність і добробут населення дедалі більше

залежать від ефективності функціонування системи соціального страхування. В умовах демографічного старіння, економічних криз та бюджетних обмежень постає нагальна потреба у переосмисленні фінансової моделі соціального страхування. Одним із ключових інструментів зміцнення її стійкості є ефективне інвестування акумульованих коштів соціальних фондів.

Традиційний підхід, орієнтований виключно на збереження коштів, вже не відповідає викликам сучасності. Необхідно шукати шляхи примноження ресурсів без шкоди для їх надійності. Це вимагає модернізації інституційної структури, запровадження прозорих механізмів управління та посилення державного й суспільного контролю. Лише за умов ефективного інвестування соціальні фонди можуть стати не лише гарантом соціального захисту, а й важливим чинником сталого економічного розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інвестиційної політики у сфері соціального страхування активно досліджується як українськими, так і зарубіжними науковцями. У наукових працях висвітлюється роль соціальних фондів як інституційних інвесторів, здатних впливати на макроекономічну стабільність, а також досліджуються моделі ефективного інвестування пенсійних і страхових коштів. Серед українських дослідників варто виділити праці І. Бланка [1], О. Сахна [5], Т. Мазаракі [9], які аналізують фінансову спроможність державних соціальних фондів та механізми їх інвестиційної діяльності. Зарубіжні автори — такі як Н. Барр [3], М. Орзаг [10], О. Гольдштейн [2], Р. Хінц [6] — значну увагу приділяють порівнянню моделей соціального страхування (бісмарківської, беверіджівської, скандинавської) та аналізу довгострокових інвестицій пенсійних фондів у різних країнах світу.

Мета статті. Основним завданням дослідження є всебічний аналіз сучасного стану інвестиційної діяльності в системі соціального страхування України, визначення найефективніших форм інвестування з урахуванням міжнародного досвіду та розробка практичних рекомендацій щодо впровадження прозорості, соціально орієнтованої та результативної інвестиційної політики у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Соціальне страхування — основа соціального захисту в сучасних державах. Його фінансова спроможність значною мірою залежить не лише від обсягу внесків, а й від ефективності інвестування коштів. Це особливо актуально в умовах демографічного старіння, економічних криз і нестабільних державних фінансів.

Соціальне страхування ґрунтується на солідарному принципі: працюючі особи роблять обов'язкові внески до спеціальних фондів, з яких у подальшому фінансується допомога тим, хто потребує підтримки. Таким чином забезпечується перерозподіл коштів між різними поколіннями, професійними та соціальними групами [1].

Ідею соціального страхування було започатковано в Європі у другій половині XIX століття. Засновником сучасної моделі вважають Отто фон Бісмарка — канцлера Німецької імперії, який у 1880-х роках вперше запровадив державні програми страхування у разі нещасних випадків, захворювань і старості. Ці реформи стали прикладом для інших країн і дали поштовх до формування глобальної системи соціального страхування [2].

З часом соціальне страхування стало невід'ємною складовою соціальної держави і сьогодні є одним із головних елементів соціальної політики більшості розвинених країн. Саме тому основні види соціального страхування охоплюють кілька ключових напрямів, у яких громадяни особливо потребують державної підтримки [3,4]:

1. Пенсійне страхування забезпечує виплату пенсій у разі досягнення пенсійного віку, інвалідності або втрати годувальника.

2. Страхування на випадок безробіття забезпечує тимчасову матеріальну допомогу громадянам, які втратили роботу з незалежних від них причин, а також сприяє їхній активній інтеграції на ринок праці шляхом спрямування на перекваліфікацію, працевлаштування через служби зайнятості тощо.

3. Медичне страхування (загальнообов'язкове державне) гарантує доступ до необхідних медичних послуг, покриваючи витрати на лікування, діагностику та профілактику захворювань у межах визначених програм.

4. Страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами передбачає виплату допомоги у разі тимчасової непрацездатності, догляду за хворим членом сім'ї, а також у період вагітності, пологів та післяпологового відновлення.

5. Страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань компенсує втрати доходу або витрати на лікування у разі виробничої травми або профзахворювання, включаючи реабілітацію та інвалідність.

6. Страхування у разі смерті годувальника гарантує фінансову підтримку членам сім'ї померлого застрахованого, якщо він був основним джерелом доходу, що забезпечує збереження мінімального рівня добробуту родини.

Ці види страхування зазвичай фінансуються за рахунок обов'язкових внесків роботодавців, працівників та/або держави, і реалізуються через спеціалізовані фонди соціального страхування.

Кожен із видів соціального страхування виконує ключову функцію у забезпеченні соціальної стабільності та підтримці громадян у складних життєвих ситуаціях. Водночас ефективність їх реалізації значною мірою визначається організацією системи, передусім участю держави, яка виступає не лише регулятором, а й координатором, гарантом і адміністратором соціальних процесів. Саме держава формує законодавчу основу, забезпечує стабільність і доступність соціальних гарантій, а також виконує низку важливих функцій, що підтримують ефективність і справедливість системи. Зокрема, її участь охоплює [1,5]:

- нормативно-правове регулювання — встановлення видів страхування, умов участі та механізмів фінансування, що створює передбачуване правове середовище;
- гарантування соціальних виплат у разі дефіциту страхових фондів або економічних криз;
- фінансову підтримку соціально вразливих груп шляхом співфінансування страхових внесків;
- інституційне забезпечення через створення та контроль роботи профільних органів, зокрема Пенсійного фонду та Фонду соціального страхування;
- контроль і нагляд за ефективним та прозорим використанням коштів, зокрема через аудити, державний і громадський моніторинг;
- соціальне партнерство, яке забезпечує участь роботодавців, профспілок та громадських організацій у формуванні та реалізації політики.

Таким чином, держава виконує комплексну роль у системі соціального страхування, поєднуючи функції законодавця, інвестора, гаранта і партнера. Її участь забезпечує баланс між фінансовою стабільністю, соціальною справедливістю та ефективним управлінням.

У цьому контексті особливої актуальності набуває інвестиційна складова соціального страхування, яка стає важливим інструментом зміцнення системи. Грамотне управління коштами страхових фондів дозволяє не лише зберігати ресурси, а й примножувати їх, створюючи фінансову базу для розвитку самої системи, підвищення її стійкості та розширення обсягу наданих соціальних послуг.

Загальний вплив інвестицій у соціальне страхування проявляється у суттєвому покращенні якості життя населення, оскільки стабільні й ефективно використані кошти дають змогу реалізовувати низку соціально значущих ініціатив. Серед основних напрямів такого впливу можна виділити наступні [5,6]:

1. Підвищення добробуту громадян:

- своєчасні й стабільні виплати — навіть у періоди економічної нестабільності (зростання безробіття, сезонні захворювання тощо);
- підвищення розміру допомог — зростання інвестдоходів дає змогу збільшувати пенсії, лікарняні, допомоги у зв'язку з вагітністю тощо;
- розширення соціальних послуг — наприклад, відкриття центрів догляду, реабілітаційних установ, підтримка сімей з дітьми.
- посилення почуття гідності громадян — замість отримання адресної допомоги від держави, люди користуються системою, яка забезпечена їхніми ж внесками.

2. Зменшення соціальної нерівності:

- солідарна підтримка вразливих груп — надлишкові інвестиційні доходи можуть спрямовуватись на виплати для малозабезпечених родин, людей з інвалідністю тощо;
- рівний доступ до послуг — розвиток медичних, освітніх, профілактичних програм у сільських та віддалених регіонах;
- підтримка жінок і маломобільних осіб — компенсації, соціальні послуги, перекваліфікація допомагають цим групам залишатися соціально активними;
- створення нових можливостей — інвестиції можуть підтримувати програми зайнятості, мікропідприємництва, навчання та реінтеграції у ринок праці;
- зменшення тіньової економіки — офіційна зайнятість стає вигідною, адже легальні виплати — стабільні й гарантовані.

3. Сприяння економічній стабільності:

- підтримка споживчого попиту — соціальні виплати забезпечують стабільні грошові потоки, що підтримують економіку у періоди рецесії;

- зменшення тиску на державний бюджет — прибутки від інвестування дають змогу зменшити потребу в дотаціях або позиках;
- фінансування розвитку — інвестиції можуть спрямовуватись у будівництво лікарень, доріг, дитсадків, що створює нові робочі місця;
- захист від кризових коливань — навіть у випадку економічного спаду, система не зупиняється, а забезпечує базову фінансову підтримку мільйонам людей;
- стимулювання економічної активності — через регулярне споживання та стабільність доходів зростає довіра до економіки;
- формування довгострокового капіталу — інвестиції в державні або інфраструктурні проекти стають ресурсом для стратегічного розвитку країни;
- покращення бізнес-клімату — прозора й надійна соціальна система приваблює іноземні інвестиції, особливо у високотехнологічні галузі.

Комплексний позитивний ефект від інвестування у систему соціального страхування чітко простежується на наведеному нижче графіку (рис. 1) [7,8].

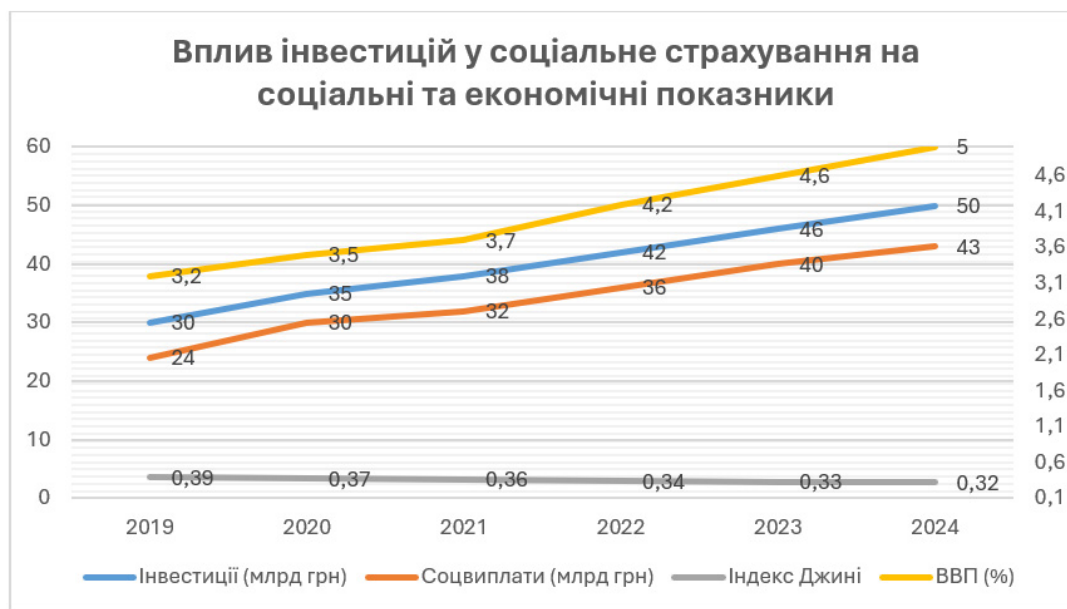

Рис. 1. Вплив інвестицій у соціальне страхування на соціальні та економічні показники з 2019 по 2024 рік
Джерело: [7,8]

Аналізуючи графік бачимо, що інвестиції у соціальне страхування зросли з 10 до майже 50 млрд. грн, що свідчить про активізацію фінансування у цій сфері.

Рівень соціальних виплат поступово зростає досягнувши понад 40 млрд. грн, що вказує на прямий зв'язок між інвестиціями та розширенням соціального забезпечення.

Індекс соціальної нерівності (індекс Джині) поступово зменшувався, демонструючи позитивний вплив на вирівнювання доходів населення.

Економічний приріст (ВВП) також показав стабільне зростання з 3% до 5%, що може бути частково зумовлено стабілізуювальним ефектом інвестицій у соціальну сферу.

Зростання кожного з цих показників підтверджує важливість системного та стратегічного підходу до управління соціальними інвестиціями та підкреслити їх значущість для соціальної та економічної стабільності країни.

Таким чином, інвестиції у систему соціального страхування мають багатовекторний позитивний вплив, проте для досягнення цих ефектів недостатньо лише усвідомлення їхньої потенційної користі. Вирішальне значення має ефективне та відповідальне управління інвестиційною діяльністю соціальних фондів.

Соціальні фонди щороку акумулюють значні обсяги внесків від громадян і роботодавців. Частину цих коштів — переважно резервні або тимчасово вільні — можна спрямовувати на інвестування у фінансові інструменти. Водночас така діяльність має бути максимально прозорою, обережною та

орієнтованою на інтереси застрахованих осіб. Гарантія стабільності поточних виплат і довіри до системи залежить саме від дотримання цих принципів [5].

Міжнародний досвід свідчить, що ефективно інвестування соціальних фондів можливе лише за умов чітких правил, надійного нагляду та інституційної зрілості. Для України актуальним є поступове впровадження реформ із врахуванням найкращих практик розвинених країн — передусім у напрямі посилення прозорості та управлінської ефективності [9].

Наразі інвестиції соціальних фондів в Україні переважно орієнтовані на низькоризикові фінансові інструменти, що гарантують збереження коштів і стабільну дохідність, що цілком відповідає соціальному характеру цих ресурсів [2,5].

Ось основні популярні інструменти інвестування коштів соціального страхування в Україні відображені в таблиці (табл. 1):

Таблиця 1

Інструменти інвестування коштів соціального страхування в Україні

Форма інвестування	Мета	Переваги	Ризики / обмеження	Приклад
Державні цінні папери (ОВДП)	Збереження капіталу, фіксований дохід	Надійність, держгарантії	Низька дохідність	ОВДП на 3 роки, ставка 16%
Банківські депозити	Тимчасове збереження ліквідності	Простота, швидкий доступ	Залежність від банку	Депозит в банку на 6 місяців
Інфраструктурні проекти (ДПП)	Довгостроковий дохід, соцефект	Розвиток інфраструктури, зайнятість	Тривалий термін, складність	Будівництво лікарні в ДПП
Корпоративні облігації	Вища дохідність, підтримка бізнесу	Вищий прибуток, підтримка сектору	Кредитні ризики, аналіз потрібен	Облігації АТ «Укрзалізниця»
Міжнародні інвестиції	Диверсифікація, зниження ризиків	Валютна стабільність, глобальні ринки	Валютні коливання, регуляції	Інвестиції в глобальний ETF
Фондові інструменти (акції, ETF)	Довгострокове зростання капіталу	Висока прибутковість	Волатильність, активне управління	Акції українські/ міжнародні
Соціально орієнтовані інвестиції	Підтримка соціальних ініціатив	Позитивний вплив, розвиток людського капіталу	Низька дохідність, складна оцінка	Програми перекваліфікації інвалідів

Джерело: складено авторами на основі [5,9]

В результаті аналізу таблиці визначено потребу у диверсифікованому підході до управління коштами соціального страхування. Консервативні інструменти гарантують стабільність, але обмежують дохідність; інфраструктурні й соціальні — поєднують фінансову й суспільну ефективність; ризиковані активи потребують професійного управління, проте забезпечують вищий прибуток.

В Україні інвестиції соцфондів здебільшого обмежені ОВДП і депозитами, що стримує дохідність і гнучкість. Зростає інтерес до проектів із соціальним ефектом, які можуть поєднувати прибутковість із розвитком людського капіталу.

Підвищення ефективності можливе через професійне управління, прозорість і зміцнення довіри. Міжнародна практика підтверджує, що соціальні фонди можуть виконувати не лише захисну, а й стимулюючу економічну функцію. З огляду на це доцільним є аналіз провідних моделей соціального страхування, які продемонстрували ефективність у різних країнах (табл. 2).

Таблиця 2

Міжнародні моделі соціального страхування: особливості фінансування, управління та інвестиційної політики

Модель (країни)	Фінансування та управління	Охоплення та особливості	Інвестиції (рівень, інструмент)	Коментар
Бісмарківська (Німеччина, Австрія, Франція)	Обов'язкові внески, соц. партнери	Зайняті, автономія фондів	Середній; акції, облігації, нерухомість	Стабільне зростання, помірний ризик
Бевєрдживська (ВБ, Італія, Скандинавія)	Податки, централізоване управління	Всеохоплююча, централізована	Низький; обмежені інвестиції	Висока соц. стабільність, низька активність

Продовження таблиці 2

Скандинавська (Швеція, Норвегія, Данія)	Податки + внески, децентралізація	Широке охоплення, активна зайнятість	Високий; акції, деривативи, інновації	Підтримка розвитку і стабільності
Ліберальна (США, Австралія, Канада)	Приватні внески, мінімум держ. гарантій	Обмежене охоплення, приватна ініціатива	Високий; приватні фонди, інвестиції	Висока гнучкість, ринкові ризики
Східноєвропейська (Польща, Україна)	Внески + податки, змішане управління	Варіабельне, перехідні реформи	Середній; акції, облигації	Потреба стабілізації та адаптації
Латиноамериканська (Чилі, Мексика)	Індивідуальні внески, держ. контроль	Формальна універсальність, прогалини	Високий; приватні фонди, фондовий ринок	Дисципліна, ризик нерівності
Азійська гібридна (Китай, Індія, Сінгапур)	Змішане: внески, бюджет, сімейні заощадження	Баланс соц. захисту і ринку	Середній; держ. фонди, сімейні накопичення	Висока стабільність і захист

Джерело: складено автором на основі [2,3,10]

Проведений аналіз міжнародних моделей соціального страхування свідчить про необхідність комплексного підходу до побудови ефективної системи соціального захисту в Україні, що базується на адаптації найкращих світових практик з урахуванням національних економічних, соціальних та інституційних особливостей.

Бісмарківська модель, з її соціальним партнерством та автономним управлінням пенсійними фондами, демонструє високу здатність підтримувати довіру учасників системи та забезпечувати стабільне інвестування з помірним ризиком. Такий підхід є важливим для України у контексті зміцнення довіри та прозорості пенсійних фондів.

Беверіджівська модель, що базується на централізованому фінансуванні через податкові надходження, забезпечує широкий соціальний захист, проте характеризується обмеженою інвестиційною активністю. Україні варто зберегти цілісність загальнодержавного соціального захисту, паралельно вдосконалюючи механізми управління інвестиціями для підвищення доходності.

Скандинавська модель виділяється високою ефективністю активного інвестування пенсійних активів у різноманітні фінансові інструменти, що сприяє підтримці макроекономічної стабільності та довгострокового розвитку. Для України це означає необхідність інтеграції активних інвестиційних стратегій та механізмів автоматичної стабілізації.

Ліберальна модель, яка акцентує увагу на приватних накопиченнях із мінімальним державним втручанням, пропонує гнучкість і потенціал високої доходності, однак супроводжується підвищеними ринковими ризиками та соціальною нерівністю. Впровадження таких елементів в Україні має супроводжуватись жорсткими гарантіями захисту прав учасників.

Перехідні моделі Східної Європи характеризуються комбінованим фінансуванням та активними реформами, спрямованими на поступове нарощування інвестиційної діяльності та стабілізацію системи. Для України важливо посилювати системну реформу, орієнтуючись на гнучке управління та підвищення довіри.

Латиноамериканський досвід накопичувальних систем із індивідуальними рахунками вказує на потенціал підвищення дисципліни інвестування, проте потребує посиленого державного контролю для мінімізації соціальної нерівності.

Азійська гібридна модель, що поєднує різні джерела фінансування, підкреслює необхідність балансу між соціальним захистом і ринковими механізмами, що є релевантним для адаптації до багатогранних українських реалій [1,2,3,9].

Для України оптимальним є комбінований підхід до соціального страхування, який поєднує державні гарантії, накопичувальні механізми, ефективне довгострокове інвестування та партнерство з приватним сектором. Висока стійкість системи досягається за умови базового соціального захисту й інвестування пенсійних коштів у диверсифіковані інструменти з професійним управлінням.

Виходячи з вищесказаного можемо сформулювати рекомендації щодо удосконалення української системи соціального страхування:

1. Професійне та незалежне управління пенсійними фондами:
 - забезпечити високий рівень прозорості управління;
 - захистити фонди від політичного впливу.
2. Модернізація солідарного рівня:
 - паралельний розвиток накопичувального компонента на основі персоналізованих рахунків.

3. Активізація участі соціальних партнерів:
 - залучення соціальних партнерів до процесів управління системою.
4. Розширення інвестиційних можливостей:
 - впровадження інвестицій з дотриманням принципів безпеки;
 - мінімізація ризиків при інвестуванні.
5. Впровадження сучасних цифрових технологій:
 - підвищення доступності та адресності соціальних послуг;
 - покращення контролю за їх наданням.

Комплексна реалізація цих заходів сприятиме формуванню соціально відповідальної, фінансово стабільної та орієнтованої на довгострокову перспективу системи соціального страхування в Україні.

Висновки. Інвестиції в систему соціального страхування є ключовим фактором підвищення соціальної захищеності населення та забезпечення економічної стабільності. Міжнародний досвід підтверджує, що ефективне управління інвестиціями зміцнює фінансову спроможність фондів, знижує соціальну нерівність і сприяє сталому розвитку.

Аналіз світових моделей показує, що найбільш дієвим є комбінований підхід, який поєднує державні гарантії, накопичувальні механізми та активну інвестиційну діяльність. Для України важливо впровадити прозоре і професійне управління фондами, захистити їх від політичного впливу та модернізувати солідарний рівень, паралельно розвиваючи накопичувальний компонент із персоналізованими рахунками.

Необхідно також залучити соціальних партнерів до управління системою, розширити інвестиційні можливості з дотриманням безпекових принципів і стимулювати інвестиції у соціальні проекти. Впровадження сучасних цифрових технологій підвищить доступність і прозорість соціальних послуг.

Загалом, реалізація цих заходів допоможе сформувати соціально відповідальну, фінансово стабільну та довгостроково орієнтовану систему соціального страхування в Україні, здатну ефективно відповідати на виклики часу.

Література

1. Бланк І. Фінансова спроможність державних соціальних фондів: аналіз та перспективи // Соціальна політика і соціальна робота, 2021. № 3, с. 45–52.
2. Голдштейн О. Моделі соціального страхування та інвестиційна політика: глобальний огляд, 2021. Т. 20, № 4, с. 502–525.
3. Барр Н. Економіка держави добробуту// Оксфордський університетський, 2020. Т.4, №1, с.209–223.
4. Закон України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>
5. Сахно О. Механізми інвестиційної діяльності соціальних фондів в Україні // Економіка і держава, 2022. № 5, с.78–85.
6. Хінц Р. Довгострокові інвестиції пенсійних фондів: ризики та вигоди, 2022. Т. 37, № 3, с. 200–215.
7. Державна служба статистики України. Офіційні статистичні дані за 2019–2024 роки [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://ukrstat.gov.ua/>
8. Пенсійний фонд України. Звіти про діяльність соціальних фондів [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://portal.pfu.gov.ua/>
9. Мазаракі Т. Інвестиційна політика у сфері соціального страхування: міжнародний досвід // Журнал фінансів і кредиту, 2023. Т. 28, № 1, с.120–130.
10. Орсзаг М. Пенсійна реформа та фінансова стабільність: порівняльний аналіз // Міжнародний огляд соціального забезпечення, 2019. Т. 72, № 2, с. 45–66.

References

1. Blank, I. (2021). Financial capacity of state social funds: analysis and prospects // Social Policy and Social Work, No. 3, pp. 45–52 [in Ukrainian].
2. Goldstein, O. (2021). Social Insurance Models and Investment Policies: A Global Perspective // Journal of Pension Economics and Finance, Vol. 20, No. 4, pp. 502–525 [in Ukrainian].
3. Barr, N. (2020). The Economics of the Welfare State // Oxford University Press [in Ukrainian].
4. Law of Ukraine “On Compulsory State Social Insurance” [Electronic resource]. – Available at:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text> [in Ukrainian].

5. Sakhno, O. (2022). Investment activity mechanisms of social funds in Ukraine // *Economy and State*, No. 5, pp. 78–85 [in Ukrainian].

6. Hintz, R. (2022). Long-term Investments of Pension Funds: Risks and Benefits // *Financial Markets and Institutions*, Vol. 37, No. 3, pp. 200–215 [in Ukrainian].

7. State Statistics Service of Ukraine. Official statistical data for 2019–2024 [Electronic resource]. – Available at: <https://ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].

8. Pension Fund of Ukraine. Reports on social funds activities [Electronic resource]. – Available at: <https://portal.pfu.gov.ua/> [in Ukrainian].

9. Mazaraki, T. (2023). Investment Policy in Social Insurance: International Experience // *Journal of Finance and Credit*, Vol. 28, No. 1, pp. 120–130 [in Ukrainian].

10. Orszag, M. (2019). Pension Reform and Financial Stability: A Comparative Analysis // *International Social Security Review*, Vol. 72, No. 2, pp. 45–66 [in Ukrainian].